



KALAPUTXI

MUTRIKUKO HERRI-ALDIZKARIXA

76. zenb. 2008ko iraila

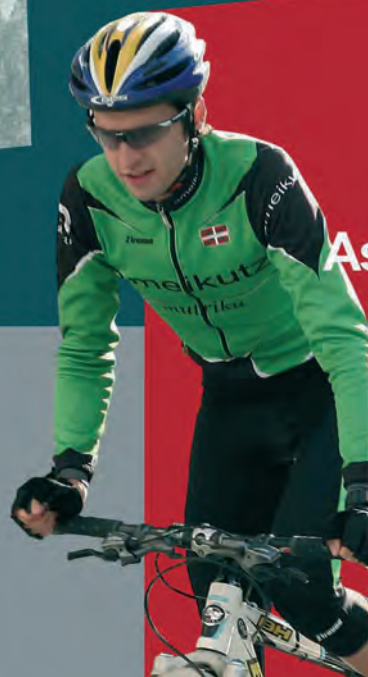
MARITXU ABAITUA
euskaldunon
enbajadore



duela
25
urteko

uholdeak gogoan

KALBAIXOTARRAK
LAN
ISILEAN



Xabier
Astigarraga

hango
eta
hemengo
kontuez
hizketan

artizar



San Agustin, 10 behea MUTRIKU
943 603 655

masajeak baino askoz ere gehiago

UDAL EUSKALTEGIAK



WANTED



- Persona mayor de 16 años
- Gizona edo emakumea
- Nativo o inmigrante
- Ikaslea, langilea, langabea edo jubilatua
- Y...con ganas, voluntad o necesidad de aprender euskera



27 urte euskara irakasten. Todos los niveles. 43 zentro.
HABEko diplomak. Horarios personalizados. Bekak...



**MATRIKULA
ZABALIK**

Titulu ofizialak

**MATRÍCULA
ABIERTA**



Aretxabaleta | Arrasate | Azpeitia | Bessain | Bergara | Deba | Eibar | Elgoibar | Errenteria | Eskoriatza |
Hernani | Hondarribia | Irun | Lasarte-Oria | Legazpi | Mutriku | Pasaia | Tolosa | Urretxu-Zumarraga | Zarautz



CURSO 08-09 IKASTURTEA



Titulu ofizialak

Ikastaroak / Cursos

- ☐ Aurrez aurrekoak / Presenciales
- ☐ Autoikaskuntza / Autoaprendizaje (BOGA)
- ☐ Mistoak / Mixtos

Ikastaro bereziak / Cursos especiales

- ☐ Enpresak
- ☐ AISA (Etorkinak / Inmigrantes)
- ☐ Larunbatetan (3 maila)
- ☐ Merkataria / Comerciantes



Euskara

Azterketetarako prestaketa

- ☐ Perfilak (Osakidetza, Hezkuntza, IVAP...)
- ☐ HABEren 1, 2, 3 eta 4. mailak
- ☐ EGA

16 urtetik gorakoentzat / Mayores de 16 años

MATRIKULALDIA
irailaren 26ra arte / Hasta el 26 de septiembre

MUTRIKU
LUARDO ETXEAn
ordutegia - horario

09:30 - 12:30

15:30 - 19:30

dirulaguntzak eta bekak



Debabe Udak Euskaltegien Mankomunitatea
25.
urteurrena



www.UDALEUSKALTEGIAK.NET

DEBABE UDAL EUSKALTEGIEN MANKOMUNITATEA

Nafarroa Errepublikako 2. Zuzendaritza ELGOIBAR | Nafarroa Errepublikako 4. Zuzendaritza MUTRIKU | Nafarroa Errepublikako 12. Zuzendaritza DEBA

Tel. 943 74 27 31 | Tel. 943 60 30 94 | Tel. 943 19 22 36

E-posta: ega@euskaltegia.net | ega@mutriku.net | ega@deba.net



Kalaputxi hilabetekaria

Argitaratzailea:

Karenka komunikazio elkarte
20830 MUTRIKU

Telefona: 943 60 34 68 / 635 74 83 93

e-maila: kalaputxi@topagunea.com

Laguntzailea: Mutrikuko udala

Tirada: 2.000 ale

Lege Gordailua: SS-787/01

ISSN: 1579-4792

Inprimategia: GERTU. Oñati.

Banaketa: Mutrikuko Institutuko
azken mailako ikasleak

*Kalaputxi ez du bere gain hartzen
aldizkarian adierazitako esanen eta
iritzien erantzunkizunik.*

Eskerrak ematen dizkizue aldizkari hau
kaleratzea posible egin duzuen guztioi



Mutrikuko Udaleko Euskara
Batzordeak diruz lagundutakoa



Gipuzkoako Foru Aldundiak
diruz lagundutakoa



EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

KULTURA SAILA
Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza -k

diruz lagundutakoa

a u r k i b i d i a

Informaziua	4
Zeuk esan	5
Auzoz auzo	6-7
Bi hitzetan	8-9-10
Duela 25 urte ...	11-15
Karenka	16-17
Gizartia	18-19
Historixa	21
Natura	22-23
Zorion agurrak	24
Argazki zaharrak	25
Agenda	26

IRITZIXA

IRAILEKO ALDAPA

Iraila zerbait bada, hasiera da gutako gehienontzat. Moilako bainu eta etzanal-di nagiak utzi eta Tranpan gora abiatzeko momentua. Batzuk kurtso berria hasi-ko duzue. Beste batzuk, zorionekoak gu nahiz eta orain konturatu ez, lanean hasiko gara. Egunak pasa ahala hasiko zaigu azaleko kolorea zuritzen ere, eta azkenean oporrak oraindik ordenatzeko dauzkagun argazki mordoarekin baka-riik lotuko ditugu.

Baina hastea kosta egiten da beti. Lehen pausuak gogorrek dira, astelehen goi-zean esnatzearen pareko. Holakoetan, animatzeko egutegia eskuetan hartu eta hurrengo jai egunei begiratzea bezalakorik ez dago. Eskerrak hor dauzkagun gorri jantzita gure zain 14, 15 eta 16a, Kalbaixuak!

Uste dut bat aukeratzekotan, mutrikuar gehienok jai hauexek aukeratuko geni-tuzkeela. Bereziak dira egun hauek, eta igarri egiten da kaleko giroan. Baten batek esan lezake zorte galanta daukagula mutrikuarrok, iraileko aldapa goiti-beran jaisten dugulako.

Mañel eguna ere primerakoa da, zapia lepoan eta mahoizko alkandorekin aterako gara denok kalera. Barre artean, kukainatan parte hartuko dutenei begira egongo gara. Ikurrina harrapatu nahi, baina atzamarrekin heldu baino lehen irrist eta blast. Eta berriro ahalegindu eta berriro irrist. Hain eskura eta ezin harrapatu.

Denari punta ateratzea gustatzen zaion norbaitek esan lezake, ea ez ote gabil-tzan horrela geu ere aspaldian, kukaina jokoan bezala, hain eskura izan eta... irrist eta blast.

Aitzol Astigarraga

intereseko telefonoak

OSASUNA

Anbulatorioa (Osakidetza).....	943 60 43 00
DYA zentrala.....	943 46 46 22
Mendaroko ospitala.....	943 03 28 00
Odol emaleen taldea.....	943 60 39 30
Javier Otxagabia botika.....	943 19 50 26
Lon Apraiz botika.....	943 60 32 50
Larrialdiak.....	943 46 11 11

ADMINISTRAZIO BULEGOAK

Udaltzaingua.....	943 60 70 48
.....	679 16 25 00
Udaletxea.....	943 60 32 44
Turismo bulegoa.....	943 60 33 78
Posta zerbitzua.....	943 60 30 44
Bake Epaitegia.....	943 60 70 49
Itsas etxea.....	943 60 34 00
Ur patzuergoa.....	902 30 22 22
Mankomunitatea (trasteak eta zaborrak)	
.....	943 70 07 99
Alde Zaharra eraberritzeko zerbitzua.....	943 60 34 18

IKASKUNTZA-IRAKASKUNTZA

Goizeko Izarra ikastola.....	943 60 36 75
San Miguel ikastetxea.....	943 60 31 95
Mutrikuko Institutua.....	943 60 36 27
Udal euskaltegia.....	943 60 30 94
Musika eskola.....	943 60 37 80
Haur eskola publikoa.....	943 60 41 19

GIZARTE ONGIZATEA

Gizarte Ongizate zerbitzua.....	943 19 50 81
Anai Arte jubilatuen egoitza.....	943 60 34 10
Mikel Deuna zaharren egoitza.....	943 60 38 71

ZEBITZUAK

Pesa.....	902 10 12 10
Eusko Trenbideak.....	902 54 32 10
Loiuko aireportua.....	905 50 50 05
Hondarriako aireportua.....	943 19 23 47

BESTE BATZUK

Liburutegia.....	943 60 41 82
Kiroldegia.....	943 60 31 75
Gasolindegia.....	943 60 32 10
Miruaitz Frontoia.....	943 60 46 79

Autobusak

MUTRIKU – DONOSTIA – MUTRIKU

Mutrikutik	Astegunak	7:00 / 10:00 / 13:30 / 19:30
	Zapatuak	10:00 / 16:30
	Jai egunak	10:00 / 19:30
Donostiatik	Astegunak	8:00 / 11:30 / 14:30 / 20:30
	Zapatuak	11:30 / 19:30
	Jai egunak	11:30 / 20:30

MUTRIKU – BILBO – MUTRIKU

AUKERAK:

1. BIZKAIBUSen autobusa hartu Ondarroan:
1- 6:10ean hasi eta 20:10 arte orduro.
2- 6:40ean hasi eta 19:40 arte orduro.

2. PESAren autobusa hartu Eibarren, haraino Euskotrenen

DEBARA

Astegunetan: 7:15etik 21:15era orduro / Jai egunetan: 8:15etik 21:15era, orduro

ONDARROARA

Astegunetan: 6:55etik 20:55era, orduro / Jai egunetan: 7:55etik 20:55era, orduro

Trenak

Tren guztiak, adierazitako lehenengo ordutik aurrera, **ORDURO**

DEBA – DONOSTIA – DEBA

Debatik	6:44-7:44-...-21:44
Donostiatik	5:47-6:47-...-20:47
Jai egunetan	8:44etan hasiko dira

DEBA – BILBO – DEBA

Debatik	6:43 -7:43 -...-20:43
Bilbotik	6:00 -7:00 -...-20:00
Jai egunetan	8:43etan hasiko dira

DEBA – EIBAR – DEBA

Debatik	6:43 / 7:43 / ... / 21:43	Jai egunetan, 8:43etan hasiko da
Eibartik	6:13 / 7:13 / ... / 21:13	Jai egunetan, 8:13etan hasiko da

Zaintzako Botikak (Mutriku – Deba)

IRAILA	
19tik 21era	Lon Apraiz
22tik 25era	M. Cristina Riveiro
26tik 28ra	Amaia Zalduegi (Otxagabia)
29 eta 30	Lon Apraiz
URRIA	
1ean eta 2an	Lon Apraiz
3tik 5era	Javier Otxagabia
6tik 9ra	Amaia Zalduegi
10etik 12ra	M. Cristina Riveiro (Apraiz)
13tik 16ra	Javier Otxagabia
17tik 19ra	Lon Apraiz
20tik 23ra	M. Cristina Riveiro
24tik 26ra	Amaia Zalduegi (Otxagabia)
27tik 30era	Lon Apraiz
31	Javier Otxagabia

Botikak

OTXAGABIA: 689 58 57 59 • APRAIZ: 630 05 50 97
ZALDUEGI: 669 26 22 01 • RIVEIRO: 667 33 88 90



ERAIKUNTZAK

SAGARMIÑA, S.A.

ETXEGINTZA ETA BERRIKUNTZA

San Agustin kalea, 11 - Tel eta Fax 943 60 41 89
Posta kutxa: 71 - MUTRIKU (Gipuzkoa)



MIRUAITZ FRONTOIA

Malenak aurreko astean udaletxeko langileak Miruaitz frontoian hainbat hiletan fundituta zeuden argiak aldatu zituzten, herriko jaietan jokatu behar ziren profesionalen arteko pilota partiduetan argiztapen egokia izan zezaten pilotariak eta ikuslegoak. Ondorio iruditzen zaigu halako ekitaldietarako ahalik eta txukunen jartzea pilotalekua, "geure-geure" den kirol honetaz gozatzea bertaraten diren herritarren eta kanpotarren gozamenarako.

Miruaitz pilotalekua herriaren erdi-erdian daukagu eta urte osoan zehar kirolean ari zeko aukera ematen digu pilotazale gazte eta helduoi (zesta eskolako gaztetxoak, palaz jokatzera joaten garenok eta abar), baina ez beti behar den txukuntasun eta egokieraz. Adibidez, argiztapenaren gaiaren inguruan aipamen batzuk egin nahi ditugu:

1. Herritarrok pilotalekua erabiltzea nahi badugu, gutxieneko baldintza gutxi batzuk bete beharko dira. Horietako bat argiztapenarena da, ez baita onargarria urte erdi itxaron behar izatea fundituta zeuden zortzi argi-foko aldatzeko.

2. Miruaitz frontoiaren mantenimenduari erantzukizuna nork duen argitu beharko da: kiroldegia eta frontoia kudeatzen dituen enpresarena ala udaletxeko kirol zerbitzuarena? Argiztapenaren kontu honetan, esate baterako, bata besteari egozten zion ardura, eta bitartean hori egon ziren fokoak fundituta.

3. Argiztapenaren kontuan bezala, beste matxura, konponketa premia edota hobekuntza aukerak bideratzeko sistema egokiren bat izatea beharrezkoa dela uste dugu, norengana eta nola zuzendu behar dugun jakin dezagun eta, gehienbat, nork eta noizko erantzun behar dugun jakiteko.

Daukagunaz gozatzen jarraitu ahal izateko gauza handirik behar ez dugulakoan idatzi dugu gutun hau.

Martin Ruiz Larreina,
Miruaitz frontoiko hainbat
erabiltzaileen izenean

MUTRIKUKO SUAK

Ez, ez nator Malenetako su artifizialei buruz mintzatzen, Mutriku ohitura bihurtu diren beste suen berri hausnarketa txikitxo bat egitera baizik.

Azken kixkalketa Mutrikuko Portuko Plan Bereziaren lehen fasea burutzen ari diren Mariezkurrena eta Urazcak sortutako "UTE-ak" (aldi baterako enpresa batuketa) moilan dituzten txaboletan suertatutakoa izan da.

Kearen kiratsa galdu baino lehen, batek baino gehiagok natura txikizioen aurka dau den talde horietako baten atentatua izan zela adierazi zuen, eta herrian gehien saltzen den egunkarian ere uste hori zabaldu zen. Badirudi oraindik batzuk ez direla ohartu lisakar honetan gure borroka beste eremu batzuetan finkatu dugula. Harrigarriena geroakoa izan da, derrepentian atentatua kortozirkuito bihurtu zen eta isiltasunak guztia estali zuen.

Ba, bagara batzuk atentatua dela uste dugunak, baina ez obraren kontrakoena, betikoena baizik, atentatu ekologiko eta inposaketarekin hasi zirenek orain beste zeozer estaltzeko burutu dutenena. Gogora dezagun Europatik maremotriza ilegalki eraiki izanaren salaketa bideratzea onartu dutela, bigarren aldiz harrobi bat ilegalki irekitzeari sartutako salaketa, Urazcaren ordainketa etendura (suspensión de pagos)... Ez dakigu kofraia erre zuen "soldadore" berbera lanean ibiliko zen, baina sua hasi aurretik pe tardo zarata entzun zela bai, eta oraingo instalazio elektrikoak honelako suteak ekiditzeko segurtasunez beteta daudela ere bai. Ez dakigu nola, baina kasualidadez, beti ofizinal erretzen dira, eta, noski, bertako paper, ordenadore eta kontabilidate guztiak.

Portuko lehen fasearekin dena bukatuko dela pentsatzen duzuenoi esan, dagoeneko ari direla danborraren eta kanpoko moilaren arteko bidearen zabalera bikoizten (danbor muturreraino) eta hondartzan Mutriku hondarra mantendu beharra ahaztu dutela 20.000m3 hondar finarekin betetzeko (gorputzean itsatsita geratzen den hori), hasiera baten Orion edo Zumaian dragatutako hondar kontaminatuarekin. Olatuei arre-ta pixka bat jartzea nahikoa da ikusteko "tek-

nikoek" planifikatu zuten moilaren orientazioa ez dela egokiena kanpoko sarrera ziurtatzeko, kanpoko portuaren eraikuntza merketzeko baizik.

Gogoratu zenbat gezur esan diguten moilako bide berria hasi zenetik (non dago pasiatzeko bi metroko espaloia?), zoritxarrez hauek ez dira hori geratuko, laister ikusiko dugu portu zaharra nola pribatizatuko duten, baiñoa kanpoko moilatik barrura debekatu, aparkalekuak ordaindu beharra, kontzertuak eta antzekoak debekatu, Plan Berezi fase guztiak bete... Eta Mutriku-Sasiola egiten badute, harriz beteriko milaka eta milaka kamioi pasatuko dira Pasaiaiko kanpoko portua egiteko, (harrobiak erosita dauzkate).

Lagun batek esan zidan bezala, mutrikuarrok errazak zarete engainatzen baina gaitzak konbentzitzen.

Zeuk erabaki, oraindik garaiz gaude.

Rafa Txanbolin (Mutriku Natur taldea)



IBARPLAS

**Zure neurrirako leihoak,
kalitatez jarritako eta bukatutakoak!**

Pol.Ind.Itziar-Tel.:943 199 226 - Fax: 943 199 196
Web orrialdea: www.ibarplas.euskalnet.net
E-maila: ibarplas@ibarplas.euskalnet.net
20829 ITZIAR (Gipuzkoa)

KALBAIXOTARRAK

“Gure herriaren gainean / mendi bizkartxo ederrean / Maiako eleiz kutunean / hortxe dago Jesus gurutzean / ...” Horrela hasten da Ziriako Andonegiren bertso sorta bat, mutrikuarrek hain debozio handia izan dioten Kalbaixoko Kristori eskainia. Urtetxo batzuk dituen edonor konturatuko da, zenbat aldatu diren pasa berri ditugun jaiak, gaztetan ezagututakoetatik; baina, hala ere, kalbaixotarrentzat, nahiz eta azala aldatu, mamiak hortxe jarraitzen du, lehengoan. Errepetizio egunari ere, beren izena, “Kalbaixotarren eguna” jarri diote, kutsu berezia duelako.

Horietako birekin, Ana Mari “Eizarre”rekin eta Mari Karmen “Ibiri”rekin, jarri gara solasean Kalbaixoko kontuei errepasoa ematearren.

Euskal Herriko ermitek aldaketa handiak izan dituzte historian zehar, bai egitura aldetik bai jabetza aldetik. Zer dakizue Kalbaixokoaren berri?

Historiaz ez dakigu asko: entzuna dugu elizaren zatia aldarea eta eskailerak betetzen duten zatia zela..., mila bederatziehun eta hamaikagarren urte aldera erre zela ermita, eta kuota bidez berritu zela, horretan marinelek ere parte hartu zutelarik..., eta antzeko kontu batzuk; baina, kontu, hurbilekoak besterik ez dira guk aipa dezakegunak.

“Kalbarioko Santo Kristoren Kofradia” da guk ezagutu genuena, eta gaur arte jarraitzen duena ermitaren ardura eta jabegoa izaten. Hainbat urte atzera eginda, kofradia hau Egaña, Maixa eta Gaztañetako eskuetan zegoen. Gogoratzen naiz oraindik lehengo tabernako bi leihoen gainean “Iru-rak bat” zegoela idatzita, dio Ana Marik. Baina, une baten, auzotarrok pentsatu genuen Kalbaixok beste aurpegi bat behar zuela, eta kofradian parte hartzea erabaki ondoren, negoziazio bat bide, diru bat ordaindu zitzairen

orduko arduradunei, eta eskriturak berritu ziren Kofradiaren estatutuekin batera.

Hasieran kofrade edo partaide asko ginen, base-rritar, marinel eta baita parrokia ere, baina poliki-poliki murrizten joan da partaidetza hori, eta gaur, bederatzi besterik ez gara: Aitzeta, Gaztainei, Gaztaineta, Gregorio Arreitunandia, Eizarre, Ibiri, Pedro Salegi, Pikua eta San Blas. Jose Manuel Arruti, Gaztainekoia, da oraingo lehendakaria.

Egindako berrikuntzen gastuei aurre egiteko, hor ibili behar izan genuen zozketan jarri genuen txahal batekin herriz-herri biraka, kuotekin bakarrik ez baitzegoen zer eginik. Ondoren, tabernaren

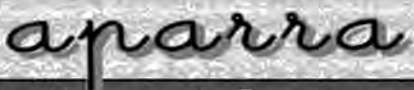





**JATETXEA
ERRETEGIA**

- Enpresa bazkariak
- Bataio, Jaunartze, Ezkontzak
- Sagardotegiko menua
- Kuadrilako bazkari-afariak
- Eguneroko menuak

Kalbario gaina, 1 - Tel.: 943 60 45 62 / 699 61 14 24



Erdiko kalea, 29
Tel.: 943 60 45 94

Jantziak eta pitxiak

Barrenkalea, 2
Tel.: 943 60 47 43

KRESALA

**GAZTE ETA HELDUENTZAKO PUNTAKO MODA,
NEGURAKO ESKAINTZA PREST DAUKAGU!**



alokairua, jaietan jartzen dugun taberna eta kuotak dira gure diru iturri, elizan jasotzen dugun limosnekin batera. Oraindik zorrak kitatzeko, hor gaude berriro berrikuntzak egiteko asmotan.

Zeintzuk dira berrikuntza horiek?

Iturri aldera dagoen terreno zati bat erositia dugu, eta eraikuntza txiki bat egiteko asmotan gara bilerak egiteko eta jaietan taberna gisa erabiliko dena; neketsua eta desegokia gertatzen baita urtero prestatzen dugun montajea.

Zeintzuk ekintza izaten dira urtean zehar aurrera eramaten dituzuenak?

Marinelen ohiturei jarraituz, ekaina eta azaro aldera, atunetako hasieran eta bukaeran, meza bereziak izaten dira; orain dela gutxi arte, txorizo eta haragi egosia egoten zen meza bukaeretan, baina ohitura hori galdu da, arrantzaleak ere ia galdu direlako, tamalez.

Pentekosteshurreneko astelehenean, harritik edo txingorretik babes gaitzan, beste meza bat eskaintzeko ohiturekin jarraitzen dugu baserriarrok.

Kalbaixotarren bat, Laranga, Ibiri edo Olabarri-eta auzokoren bat hiltzen denean, Parrokian izaten direnez gain, bederatziurrena ospatzen dugu,

egunero arrosarioa errezatuz, eta bederatzigarrenean meza ere iza-ten dugu.

Iraileko jaiak dira urteko eginkizun eta lan handiena ematen digutenak. Beste zenbait ekintza liturgiko ere izaten dira, hala nola, Aste Santuetako ekintzak, ezkontzak edo beste zenbait meza berezi.

Kalbaixuak aipatu dituzue. Zuen esku al dago egitaraua?

Kalbaixuak hemen goian eta herrian ospatzen dira. Jakina, guk hemen goikoen ardura hartzen dugu, eta udala egiten da gastuen kargu. Dakizuen bezala, baserri giroko jaiak dira antolatzen ditugunak, eta saiatzen gara egitarauan berrikuntzaren bat sartzen.

Aurtengoan "Nafarroako jotak" agertzen dira?

Malenatarako atera behar izaten da egitaraua, eta jakina, guk oraindik berde izaten ditugu ideiak. Egia da ideia hori erabili izan genuela, baina ondoren ideia horri ez diogu arrazoi gehiegirik ikusi gure egitarauan sartzeko.

Eta errepetizio eguna?

Betidanik egun berezia izan da guretzat. Kaleko jende gutxi agertzen da, eta giro geure-geurea izaten dugu. Antolatzen diren ekintzek ere laguntzen dute, baina, berez, aurpegietan da ezagun giro alaia. Lehen, familiakoak baserrian elkartzean, baserrietara ere zabaltzen zen; gaur, mugikortasun errazagoa dugunez, elizaren inguruan kokatzen da: batzuk bola-jokoan, besteak solasean edo mokadutxo bat jaten; noizbehinka, apustutxoren bat dela medio, bata besteari zirikatzen..., eta horrela.

koadrila afariak, bazkariak, bataioak, eguneroko menua

MUTRIKU - DEBA ERREPIDEA
LARANGA AUZOA
Etxeke Telf. 943 60 31 17
Jatetxea Telf. 943 60 31 67

SAN JUAN
MUTRIKU

KALBAIXO
JATETXEA

TELEFONOAK:
943 60 32 56
943 60 30 16
MUTRIKU

ZAHARREN EGUNA



Aurten ere, ohiturari jarraituz, hogeita hamaseigarren omenaldia jaso zuten gure zaharrek abuztuaren hamabostean, Andre Mari egunean.

Azken urteetan egin bezala, meza ondoren hamaiketako kontzejupean, eta bazkaria Kai jatetxean eskaini zieten Ziñua elkartekoek herriaren izenean. Aurten go omenduak Bittori Fernandez eta Kandido Urreizti izan ziren, bertan ziren zaharrenak eta omendu gabeak izateagatik.

Ziñua elkartekoek Kalaputxiren bitartez aipamen berezi bat egitea eskatu digute. Hogeita hamabost azken

urte hauetan, gizonezko omenduei, bere txapel brodatua eskaini izan zien Rikardo Ruiz zendu berriarena; aurten ere, bere hogeita hamaseigarren txapela alabaren eskuetan agertu zen. Hunkigarria gertatu zitzairen, eta dolumin bereziak zuzendu nahi dizkiete familiakoei lerro hauek medio.

Aprobetxatuz, eskerrak eman nahi dizkiete, baita, urtero-urtero beren laguntza eskaintzen duten guztiei, eta, esan digutenez, ez dira gutxi, hogeita hamasei urte hauetan, etenik gabe, ari direnak.

MENDIAN GORA, MENDIAN BEHERA...

Kalaputxik eman zuen berria; Nekane Ituarte, Kosme Arrieta eta Iñaki Agirrezabalagak Mont-Blanc ingurura ziren joatekoak. Joan eta helburua beteta etorri dira kirolariak, pozik egin duten lanarekin.

Iñakik probaren 166 kilometroak 36 ordu eta 58 minututan egin zituen, 108. kilometroan kuadrizepsak karkatu eta ezinean ibili ondoren. Gogoa gehiago izan eta larrialdia gainditzeko gai izan zen. 2377 partaideetatik 311.a izan zen Iñaki. Bere lasterketan 1300 lagun izan ziren helmugara iritsi zirenak.

Kosmek eta Nekane, berriz, 98 kilometroko lasterketa egin zuten. Kosmek 19 ordu egin zituen eta Nekane 22 ordu. Lasterketa honetan 2000 lagunetik gora izan ziren partehartzaileak. Kosme 188. postuan iritsi zen helmugara, eta Nekane, berriz, 590. postuan.

Hiru kirolariak bat datoz lasterketa oso-oso gogorra izan dela esatean. Aurretik jakin arren desnibelak handiak zirela, ikaragarria izan da eginiko esfortzua, ez da alferrik Mont-Blanc-eko hau munduko lasterketarik gogorrena.

Hiru kirolariek gain, Ainhoa, Leire eta Jonek ere emaitzekin zerikusirik izan dutela diote, eta eskerrak eman nahi dizkiete jaso duten laguntza eta babes guztiagatik. Zorionak denoi eta bejondeizuela!



BERDINTASUN PLANA ERAIKITZEN ARI GARA! HAR EZAZU PARTE ZEUK ERE!



Irakurleok jakingo duzuenenez, Mutrikuko Udalaren ekimenez Emakume eta Gizonen arteko I. Berdintasun plana eraikitzen ari da. Horretarako herriko zenbait pertsonaren eta elkarteren kolaborazioa izan ondoren, Berdintasun Planaren I. Zirriborroa aurkeztu nahi da.

Mutrikuko Emakume eta Gizonen arteko I. Berdintasun plana herritar guztiok eraikia izatea nahi denez, herritar guztion parte hartzea eskatu nahi da udaleko berdintasun zerbitzutik (astearteetan udaletxean, 9:00-14:00 orduategian), zirriborro honen gainean nahi diren ekarpenak egiteko.

Planaren zirriborroa eskuratzeko, bide desberdinak eskaintzen dira: Alde batetik, Mutrikuko Udalaren webgunetik jaistea (www.mutriku.net). Bestetik, Udaltzaingoaren bulegoan planaren zirriborroaren kopia bat eskuratzeko.

Berdintasun Planaren zirriborroaren inguruan ekarpenak egiteko ere, bi bide eskainiko dira: Bata, posta elektronikoa bidez berdintasuna@debegesa.com helbidera mezua idaztea. Bestea, norberaren ekarpenak idatziz jaso eta udaltzaingoaren bulegoan uztea.

Berdintasun planerako ekarpenak egiteko epea iraila amaitu arte luzatuko da.

Emakume eta gizonen arteko berdintasunaren bidea jorratzea guztion ardura delako, berdintasun planaren eraikuntzan guztiok parte hartzera animatzen gaituzte berdintasun zerbitzutik.

UDALTZAINGOAREN OHARRA

Udaltzaingotik jakinarazi digute zerbitzu horrekiko harreman bideetan aldaketa bat izango dela aurrerantzean.

Izan ere, Udaltzaingoaren telefonoetara (943607048 eta 679162500) deitu izan denean, gaur artean udaltzainen batek erantzun izan du beti. Aurrerantzean ez da horrela izango. Aurrerantzean, udaltzainen zerbitzu-ordutegitik kanpoko deiak Ertzantzara desbideratuak izango dira.

Hortaz, udaltzainei deitu nahi dienak jakin dezala zein den udaltzainen arreta ordutegia: astelehenetik barikura, goizeko zazpietatik gaueko bederatzi eta erdiak arte (7:00-21:30); zapatuetan, goizeko zortzietatik ordu biak arte (8:00-14:00) eta arratsaldeko bostetatik gaueko bederatziak arte (17:00-21:00); eta domeketan zein jai egunetan, goizeko hamarretatik ordu biak arte (10:00-14:00) eta arratsaldeko bostetatik gaueko bederatziak arte (17:00-21:00).

Larrialdietan, orain artean bezala, 112 telefonora deitzea egongo da.



UDALTZAINGOA



Domingo Ibaibarriaga, 5 - Tel. 943 60 46 73 - MUTRIKU



Vitoria Optika

OPTIKARI - OPTOMETRISTA

- > Graduzioak eta audiometriak etxean bertan ere egiten ditugu.
- > Audifono digitalak, audifono analogikoak, osagaiak...
- > Eguzkitarako osagaiak...
- > Ikusteko laguntza bereziak...

Iparkale, 1-ONDARROA Tel: 94 613 41 38 - mvitoria@cnoo.es

EUSKADIKO ORGA JOKO TXAPELKETA MUTRIKUN



Hilaren seian Euskal Herriko Orga Joko Txapelketa jokatu zen gure herrian, Beheko plazan. Kirolari eta ikusle lapurtarrak, arabarrak, bizkaitarrak eta gipuzkoarrak mutrikuarrekin batera elkartu ziren herri-kirol ikusgarri honekin gozatzeraz.

Beren indarrak neurtu zituzten zortzi kirolarien artean Jose Lapazaran bizkaitarra nagusitu zen 28 metroko 3 itzuli oso 15/16ren eta 80 zentimetroko marka eginda, eta, hortaz, berak jantzi zuen txapeldunarentzat gordetako txapela. Berarengandik oso hurbil, Gipuzkoako aurtengo txapela lortu zuen Jabier Urresti Mutrikuko Soka Tira taldeko ordezkaria sailkatu zen bigarren postuan, 3 itzuli oso 10/16ren metro bat eta hamabost zentimetroko marka eginda. Hirugarren, Hervé Larrondo lapurtarra sailkatu zen.

Zazpi lurraldeetako txapelketan elkartuko dira berriz kirolari hauek. Ea orduan mutrikuarrek txapelik ekartzen duten gure herrira.

MISKIren ZOZKETA

Joan den hileko azken egunean izan zen Miskiren zozketa eguna. Udan zehar gure herrian proiektu honen aldeko errifak saltzen aritu da herriko lagun taldetxo bat. Pozik daude kanpainaren aurrean herritarrek izan duten erantzunarekin, guztira 500 errifa txartel saldu eta bi apadrinamentu berri egin dituztelako. Zozketako 22 sarietako bi sari Mutrikun saldu dira: 3461 zenbakiarekin Txarriduna Jatetxeko afaria Elena Urkiriri egokitu zaio, eta 3503 zenbakiarekin Hotel Londresen gaua eta gosaria, Eider Ituarteri.

Gainontzeko sariak Gipuzkoako hainbat herritan banatu dira: Elgoibar, Mendaro, Hondarribia eta Irunen, esaterako. Baita Bizkaian ere, Bermeon.

Lerro hauen bitartez eskerrak eman nahi dizkizue Miskik proiektuan sinestu eta lagundu duzuen guztioi, denok apurtxo bat ipiniz gauza handiak egin ditzakegulako! Zorionak eta mila esker, Mutriku.



komikixa

Josu Ituarte "Pitxame"



Mutriku, 1983ko abuztuaren 26a

ELKARTASUNAREN

EDERRA ★

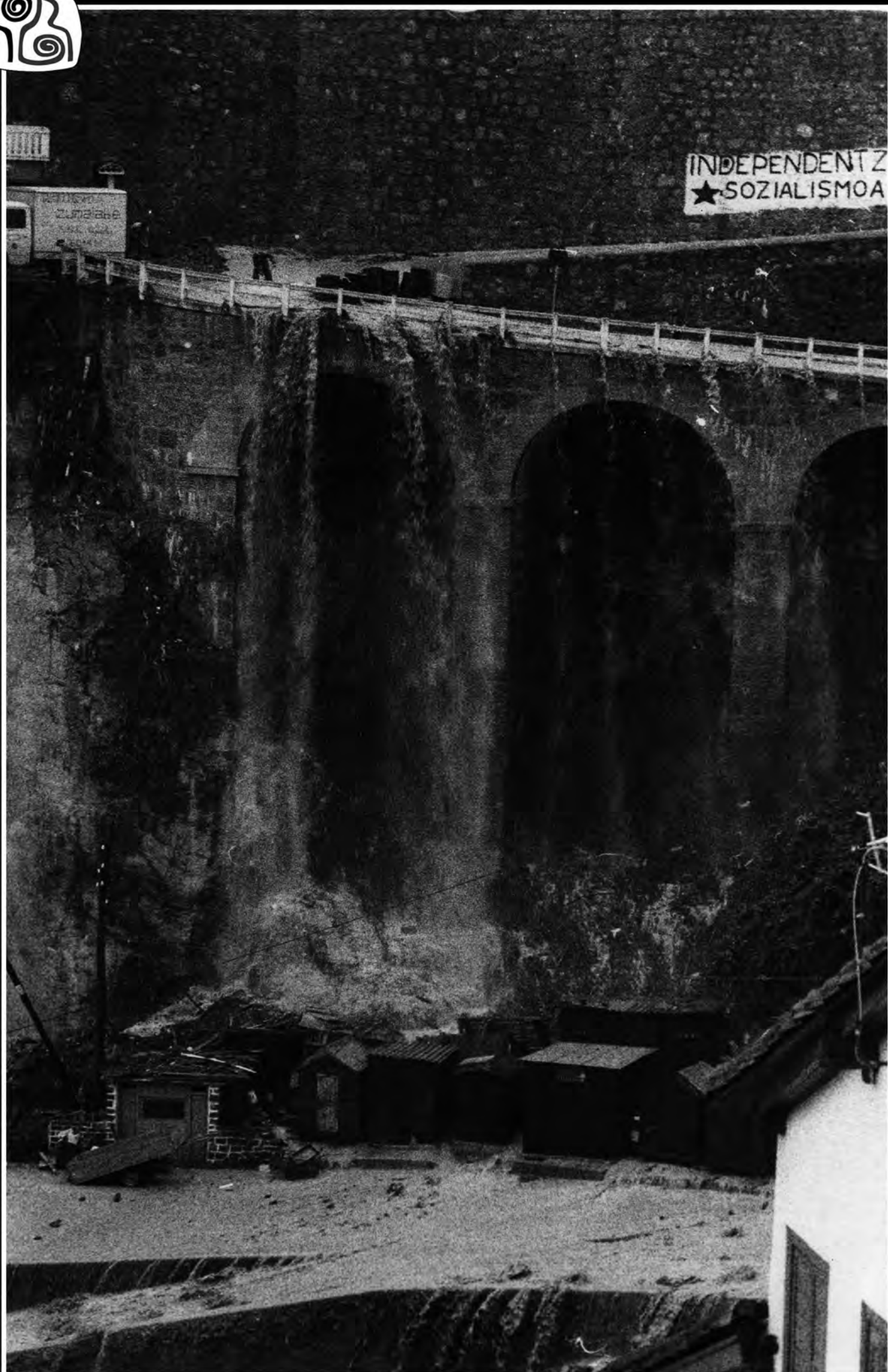
Egun haren aurretik, askotan entzuten zen Mutrikun euri jasa handi batek laster hartuko zuela itsasorako bidea, herria hain aldapatsua izanda... Baina ura azkar jaitsi zen egun hartan, eta berarekin batera eraman zituen aurretik harrapatu zituen guztiak.

Kalea eta auzoak, herri osoa gertatu zen kaltetua. Zorionez inor ez zen galdu, baina kalteak handiak izan ziren, bai herri mailakoak bai maila partikularrekoak. Bi egunetan txurroetan urik gabe bizi izan ginen mutrikuarrok, baina pozik, arazoari konponbidea emateko herri osoa batu zelako.

Gazte, heldu zein zahar, emakume zein gizonezko, baldeak eskuetan, atxurrean zein paladaka, egun hartan eta hurrengoetan mutrikuarrok kalera irten ziren eta auzo lanean jardun zuten. Egun haietan gauzak ez ziren nireak, zureak edo harenak; gauzak, eta tokiak guztionak ziren, mutrikuar guztionak.

Hogeita bost urte igaro dira ordutik. Iñigok eta Belenek egun hartan atxurrekin eta palekin txandaka egindako argazkiak eskaini dizkigute herritar guztioi erakusteko, uholdeak bizi izandakoei eta artean sortu gabekoei. Egun hartako elkartasuna gogora dezagun. Elkartasunaren ederra.



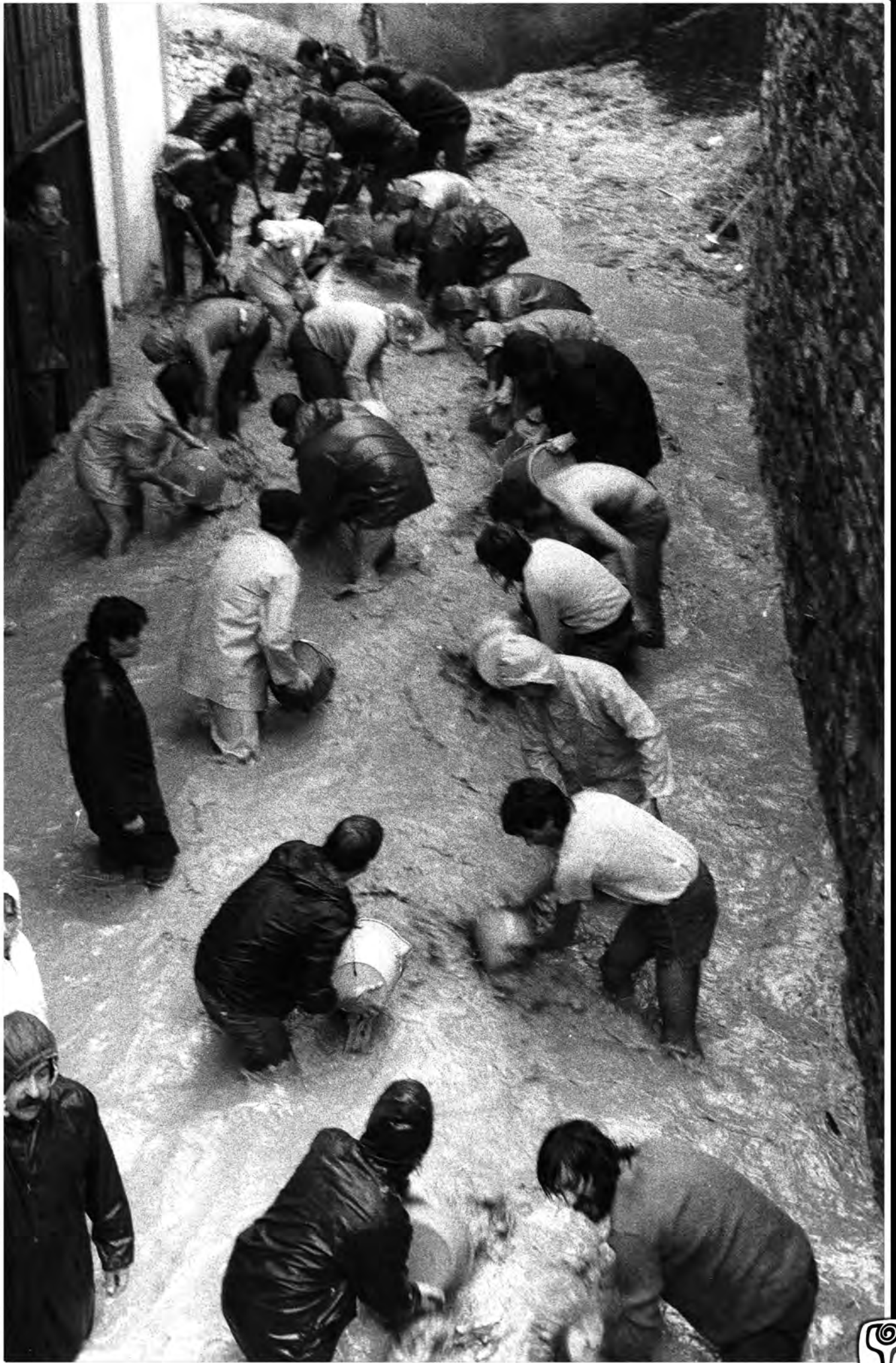




83ko uholidetak

83ko uholdeak





...ETA KOLORE URDINEZ ESKRIBITZEN DUT GAUEZ!

Horixe zioen Mikel Arregi poetak bere bertso batean. Xabier Astigarraga gazteak ere badu horretarako zaletasunik. Bertsoak, poesia, kontuak... paper zuri baten aurrean jartzea du gustuko. Mendi bizikleta, bertsogintza, ehiza, lagunartea... denetan disfrutatzen daki Xabierrek eta solaskide aparta dela ere erakutsi digu.

Mutrikutik kanpo ere mundu bat dago...

Bizitza beste modu batera ikusteko aukera ematen du kanpora joateak. Nik hamahiru hilabete eman nituen Alemaniako Kaiserslautern hirian, Erasmus beka batekin bertara joanda. Nire gogoak Txekiar Errepublikara joatea zen, baina ez zitzaidan tokatu. Ez nuen nahi hiri handi batera joaterik, nire bizikleta eraman nahi bainuen, eta Kaiserslauternera, ehun mila biztanle inguruko hirira. Ez dauka ikasle giro handirik baina oso gustura egon nintzen bertan. Ingenieritza Mekaniko-tekniko ikasketak Arrasaten egin nituen eta bukaera proiektua egin beharra nuen. Lan bila ibili ondoren ezer aurkitu ez nuenez, goi mailako Elektronika eta Automatika ikasketak egin nituen Bilbon hurrengo bi urteetan, eta bukatu ondoren proiektua egitea besterik ez nuen eta hau Erasmusekin egitea erabaki nuen.

Garbi neukan hara joanda bertakoekin bizi nahi nuela, pisukide alemaniarrekin. Bazuten gure berri eta nolabaiteko interesa agertzen zuten gure kultura eta bizimoduaren inguruan. Lagun onak egin nituen bertan. Proiektua ingelesez egin behar nuen eta alde horretatik ez nuen arazorik aurkitu. Eskolan ingelesez eta etxean alemanez. Hara joan nintzenean ez nekien tutik ere, baina sei hilabetetan edo gai ikusten nuen neure burua bertakoekin komunikatzeko. Bertako bizimoduan murgildu nintzen, hango kulturaz jabetu eta ez dakizu zenbat laguntzen duen horrek bizitzako maila guztietan. Ikasketak proiektua ez zen izan nik bilatzen nuena, eta hor sentitu nintzen piska bat deseroso. Beka sei hilabeterako izan zen, baina, proiektua bukatzeke neukanez, behar nuen denbora guztia nire kontura hartzea erabaki nuen.

Leku berri batez jabetzeko gutxienez urtea bertan eman behar duzu bertan. Dena da berria zuretzat. Nik han ikusi nuen bertako gazteek 18 urterekin etxetik alde egiten dutela. Gurasoen herri edo hiri berean biziko dira, baina bakoitzak be-

re lekua izaten du. Ikasle pisuak hemengoen aldean merkeagoak dira. Bizimodua orokorrean merkeagoa da. Hala ere, ikasleek lana egiten dute eta bakoitzak bere autonomia ekonomikoa dute. Behin etxetik alde eginda ez ziren gurasoen etxera itzultzen. Gobernuak dirulaguntzak zuzentzen dizkie ikasteko eta behin lanean hasi ondoren zerga bidez itzultzen ditu gazteak jasotako dirulaguntzak. Bizitzeko modu horrek

Gure mendi martxan parte hartzen duten guztiei eskerrik beroenak. Bai txirrindulariei, bideak markatzen laguntzen digutenei, bide bazterretan laguntzen egoten direnei... den-denei eskerrik asko.



Nicht in München, nicht in Berlin, sondern mitten im Wald gelandet: Xabi Astigarraga, ein Student aus dem spanischen Baskenland, ist Sieger beim Poetry Slam. —FOTO: GIRARD



Joseba Iñaki Eleizgarai
masajista eta osteopatia

Tel: 630 788 059 - Konte kalea 22, Mutriku

ARRIETA
AUTOZERBITZUA



Aliprox

J.M. Altzibar etorbidea · 943 60 31 01



nolabaiteko urruntzea ere badakar. Esan nahi dut familiarekiko loturak ez direla hemen bezain sendoak. Halako hotsaun bat ere ematen da guraso eta seme-alaben artean. Dena den, ni oso ondo hartu ninduten bertakoek eta ez daukat inolako kexarik.

Bertso mundutik aparte samar aspaldi honetan...

Bai, denetara ezin iritsi. Hamaika urterekin hasi nintzen bertsoak egiten. Etxean bertsolaritza oso gertutik jarraitu izan dugu betidanik. Aita eta osaba izan ziren bertsozaletasuna kutsatu zidatenak, eta anaiak ere izan du horretan meriturik. Lagunartean ere zale asko ditut, eta horrek ere laguntzen du. Bertso eskolako lagunartea dut oso gogoko. Horrek huts egiten duenean jaisten joaten da gogoa eta grina. Bertsolaritza "modan" dago baina bertso eskoletan ez dabil hainbeste jende, lanak dituzte jendea erakartzeko. Entzule aldetik indar handia hartu du bertsolritzak, gauza berri ugari egiten dira: bertso-tramak, bertso musikatuak, umeentzako ikuskizunak...

Mutrikun badago bertsotarako zaletasuna, baina gidari izango den talde sendo baten falta sumatzen dut, era berean bertso eskolara joateko gogoa sortuko duena. Kuadriletan bertsoak kantatzen dira, tabernetan, afarietan... baina hortxe gelditzen da dena. Ez dago ikasteko gogorik, ez da konpromezurik hartu nahi... ez dakit. Nik ere ez dut lehen beste denbora sartzen honetan. Bitxikeria gisa esan, Alemanian aukera izan nuela bertsotan aritzeko alemanieraz. Kaiserslautern bada sei hilabetetik behin edo nahi duenak bere abilitadeak azaltzeko aukera ematen duen taberna bat. Publikoaren aurrean batek ipuin bat kontatzen du, poesia irakurri, kantatu... ni nire pisukideekin joan nintzen behin bertara eta hango ikuskizunaz gozatzeko aukera izan nuen. Noizbait hitz egin nien pisukideei bertsoei buruz eta une horretan erabaki genuen hurrengo emanaldian parte hartuko genuela. Hala pentsatu eta egin. Sei hilabete beranduago han ateratzen nintzen jendaurrea bertsoak

kantatzera. Sei-zazpi bertso kantatu nituen "Juana Bixenta Olabe" doinu. Nire Alemaniako esperientzia kontatu nien eta jendeak txalo zaparrada beroen artean hartu zuten nire saioa. Nire lagunak lagundu zidaten hitz batzurekin, baina nik uste baino errazago egin zitzaidan bertsoak osatzea. Bertako egunkari batean ere ateratzen zuten emanaldia, argazki eta guzti eta kazetariak oso kritika ona egin zuen.

Bi gurgipen erritmoan kirola egiten...

Beti izan dut gustuko bizikleta. Etiket eskolara eta kalera beti bizikletan ibili izan naiz. Bidean kotxe asko zegoela eta, bidera irtetzeak nolabaiteko beldurra edo errespetua ematen zidanez, mendian ibiltzea erabaki nuen. Nire buruak eta nire gorputzak bizikletan ibiltzea eskatzen dit, niretzat terapiarik onena da. Zaletasun horrek bultzatuta, beste lagun batzuekin batera Ameikutz Taldea sortzea erabaki genuen. Taldea ez zen sortu lehiaketei begira, guk mendi martxak, ibilaldiak egin nahi genituen eta horretarako bildu ginen. Urtero antolatzen dugu ibilaldia eta jende askok hartzen du parte. Oso giro ona sortzen da gure artean.

Urria iristen denean hego haizea somatu egiten dut eta gorputza aldatu egiten zait. Ehizarekin izugarri disfrutatzen dut.

Iaztik lan munduan murgilduta ...

Alemaniatik etorri ondoren Markinako Institutuan sartzeko aukera izan nuen eta han nabil. Niregatik balitz bizitza osoa ikasle gisa emango nuke, baina ez dago irabazpiderik. Gustura nago klaseak ematen, baina ardura handiko lana dela iruditzen zait. Sikologikoki oso ondo prestatuta egon behar zarela uste dut. Bestalde, zuk dakizun hori ikasleari irakatsi behar diozu, materia hori zuk ulertu arren ikasleari ulertarazi behar diozu eta hori ez da lan erraza, dena ez dago zure esku eta. Irakatsiz asko ikasten dut eta horrek izugarritzko satisfazioa ematen dit. Ea horrela den hemendik aurrera ere.

Gure eskerrik beroena luzatzen diogu Xabierri, eta hurrengoan ere prest izango gaitu beste hainbat kontuz jakiteko, hamaika kontu geratu baitzaigu kontatzeko.

Alemanian egoteak Europako historia eta mundukoa hobeto ulertzen lagundu zidan.



Kirol Berri

Zure arrakasta posible da

Mutrikuko Kiroldegia - 943 60 31 75 Debako Kiroldegia - 943 19 22 62



Yoga
Aieto Dantza
Gimnasia Ritmica

SPINNING
BODYCOMBAT
BODYJAM
BODYBALANCE
BODYSTEP
BODYPUMP

www.kirolberri.com

Maritxu Abaitua Txurruka, Euskaldunon enbajadore Madrilen

Goiko Plazan jaio, Atxitxin kalean hazi, Oviedon ikasketak egin, Bilbon eta Hernanin bizi ondoren Madrileren joan zen senarraren lana tarteko, eta bertan darama bizitzaren zatirik handiena. Euskal Etxean eta Euskal Etxetik euskaldunon enbajadore lanak egiten ditu.

"Goiko Plazan jaio nintzen Galdona etxean eta gero Atxitxin kalera joan ginen bizitzera. Hantxe jaio ziren nire senideak". Honelaxe gogoratzen ditu Maritxuk bere bizitzako lehen urteak, izan ere, 9 urte zituenean Oviedora eraman zuten interna ikasketak egitera. Euskal kultura eta musika dira bere pasioa. Mutrikun bizi zenean, etxean bazuten piano bat, "erreklisatu eta Saturrarango kartzelara eramaten zuten egun berezietan idi-gurdian jarrita".

Oraindik ere memorian argi-argi dauzka Mutrikun bizi zeneko kontuak: "Mutrikun umeak Parisetik ekartzen zituzten kaxan eta esaten zuten: Kotxorrok umia ekarri du. Elizara ere joaten ginan San Mielako mojak sila txikixa eskuan hartuta eta aldaretik eskumiñea jartzen ginan. Gure amak bazuen elizan bere sila: Maria Churruca de Abaitua Usobiaga jartzen zuen".

Bilbora joan zen bizitzera eta Athletikeko bazkide egin zen Telmo Zarra jokalaria zen garaian, eta gogotsu txalotzen zituen Zarraren golak.

Ingeleseko klaseak ematen, itzulpenak egiten eta idazkari lanetan aritu zen eta bizitzaren halabehar-rak Madrilen bizitzera eraman zuen 40 urte zituenean. Berehala bilatu zuen bere txokoa Euskal etxean.

Euskal Etxean lanean hasi zen euskal kulturaren inguruko ekintzak antolatzen: San Tomasetan txistorra jana, Santa Zezilian gaztaina jana, Santa Ageda egunean kaleko kantuak... Abesbatzako partaide ere izan da eta Euskal Etxeako lehenengo emakume Lehendakaria ere bera izan zen. Pasioz hitz egiten du Madrilgo Euskal etxeaz eta Lehendakari izandako garaiaz. "Neretzat ohorea izan zen Euskal Etxeako Lehendakari izatea. Nik neure denbora guztia eskaintzen nion lan hari, neu nintzen Euskal Etxeako etxeoandrea eta etxeoandrea etxea gobernatu behar izaten du, horixe egiten saiatu nintzen, inguruan nituen lagunekin elkarlanean. Neri dena eman zidan Euskal Etxeak eta jubilatuta ondoren ere hemen bizitzea erabaki dut, ez Madril delako, Euskal Etxea dagoelako baizik. Niretzat Euskal Etxeako jendea da nire

familia eta horrelaxe bizi dut. Neure lantxoak egiten antzerki lan batzuk prestatzen edo abesbatzarekin lanean".

"Etxekoandre koadrila bat ere biltzen gara -jarraitu du- eta egiten ditugu gure bidaiatxoak. Emakumeok bakarrik, gizonik gabe, Londresen izan ginen. Horrek ez du esan nahi gizonak dauden ekitaldietan parterik hartzen ez dugunik, guk, emakumeok geure ikututxo beti jartzen dugu ekitaldi guztietan. Bazkari berezi bat denean, jatordua zerbitzen ere geuk jarduten dugu, abesbatzarekin kontzertua eskaintzen dugunean bezalaxe. Gauza

xumeak egiten ditugu baina garrantzitsuak familia ondo eramateko. Azken Korrikan, emakumea omendu zuten Korrikan, Madrilen ere egin genuen korrika, "Madril ere euskararen alde edo Lehoiak ere euskararen alde oihu eginaz. Azken kilometroan testigua eramatea egokitu zitzaidan eta izugarri une hunkigarria izan zen niretzat".

Niretzat Euskal Etxeako jendea da nire familia



SUKALDEKO ALTZARIAK
EBANIZTERIA

OKILA AROZTEGIA S.L.

Txirritxa - Mutriku

Tel. 943 60 40 18 - Faxa: 943 60 31 03

PAGOAGA S.A.



iturgintza - berogintza - gasa
igeltsaritza - aroztegia

Tel.: 943 74 02 79 - 943 74 05 12

Faxa: 943 74 35 65 / e-mail: pagoagasa@euskalnet.net

San Antolin, 13 - 20870 ELGOIBAR

Komentuko kanpaiak ere abisua emateko jotzen

Kantari, aktore eta hizlari ere bada Maritxu Abaitua. Jesus Guridiren El Caserio obran Eustasiaren papera egin zuen eta ¿Por qué lloran? laburmetraian 80 urteko emakume bati ematen dio bizia. Bestalde, azken hamar urteotan euskal gaiet inguruko hitzaldiak ematen dihardu Euskal Herrian eta estatuan. Hona berak emandako hitzaldi batzuen izenburuak: "El matriarcado en la vida familiar vasca", "El mal de ojo (Begizko)", "Los agotes ¿una raza maldita?", "Los parientes mayores", ... XXI. mendea zetorren unean, berak bizitako mendeari, XX. Mendeari, errepasoan egin zion "Lo que dejamos atrás con el siglo" hitzaldian. Hona hemen ezkilen/kanpaien inguruan esandakoa:

"(...) Egunerokoak bost kanpai aldi ziren: alban, eguerdian eta ilunabarrean Angelusa; jai bezperatako kanpaiak eta animen deia edo keria elizako funtzioaren ondoren gaua egin ondoren jotzen ziren kanpaiak. Keriako kanpaiak luzatzen zirenean denok beldurtzen ginen, Atxili izan ezik. Atxili, txikito batzuk edan ondoren, kantuan ibiltzen zen kalerik kale etxera joan arte. Inoiz, keriaaren ondoren kanpai azkarrek jotzen baziren, sua edo uholdeak edo zoritxarren baten abisua izaten diren.

Hileta kanpaiak ezberdin jotzen ziren gorpuak bidea egiten zuen bitartean eta iristerakoan. Gorpua etxetik elizara zetorren bitartean bi kanpai kolpe izaten ziren elkarren jarraian bata akutua eta bestea grabea, elizara iristerakoan kanpai akutua jotzen zen arin-arin eta horrek elizan zegoela adierazten zuen. Beste hainbeste egiten zen elizatik kanposanturako bidean eta bertara iristean.

Kanpai grabea kotsagrazioko unean ere jotzen zen. Horrela, mezatara joan ez zirenek ere bazekiten kotsagrazioko unea zela, Bestalde elizara eta mezatara joaten ez ziren pertsonak etengabe bekatuan bizi zirela zirudien.

Gerra garaian, herri bat konkistatzen zuten bakoitzean jotzen zizuten elizako kanpaiak, jendea Udaletxe aurrean biltzeko deia eginaz, gero izaten ziren kalejirak eta osterantzekoak.

Komentuko kanpaiak ere abisua emateko izaten ziren, itsaso txarra zegoenean edo itsasuntziren bat arriskuan zegoenean, komentura biltzeko deia izaten ziren "Hiñua eta Salbia" errezatzeko.

Eta nork jotzen zuen Albako Anjeluseko kanpaia neguko egun hotzetan? Nor aurkezten zen borondatez? Ezkondu gabe haurdun gelditutako emakumea, bien bitartean, "pekataria" lo egongo zen, lasai asko, bere ohe goxoan. Hiri handietan, berriz, gizonen gerripea lasaitzen gaua emandako emakumeak izaten ziren Albako Angelusa jotzeaz arduratzen zirenak".



Mila esker Maritxu, Mutriku datu bitxi hauek gureganatzearen eta segi orain arte bezalaxe, euskaldunon enbajadore izaten.

Arantza Ugarte

Nork jotzen zuen Albako Angeluseko kanpaia neguko egun hotzetan?

BARE - BARE
TABERNA

gosariak, pintxoak, bokatak...

Urte guztian goizeko 8etatik aurrera zabalik

LEA-ARTIBAI

Hileta zerbitzuak - Beilatokia

MUTRIKU Tel.: 943 60 41 20

ONDARROA: Arta Bide, 24 - Tel.: 946 830 960

Mug: 659 879 268

hitza KO HARPIDEDUN!



ZABIELEKO ARMARRIA

Zabieleko palazioaren aurrealdean dago kokatua, gaur Erdikokale eta lehenago Vice-Almirante Churruca eta jatorrian Aurtenkale zen kalean.

Aurrealde bikain hau errenazentista tipologiako portada batek apaintzen du, bi zutabe dituelarik sarreraren bi alboetara, bigarren solairuan errematatuta. Garaiera horretan kokatzen da armarría, luzerako apaindura eta alboetara dituen molduretan zentratua, frontoi antzera. Armarría pieza batekoa da, zabal baino zerbait luzeagoa, eta aurrera begira dagoen lumaje gutxi-kasketa eta alboetara zabaltzen diren lanbrekinen mantu batekin apaindua. Albo bietara dauden bi lehoiek irekitzen dute arma hauek dituen kartela:

Ur uhinen gainean bi zati:

1. Itsas txoria hegoak altxatuta, eta honen gainean ilbeheran dagoen ilargia.
2. Itsas txoria eta gainean zortzi puntako izarra.

Juan Carlos Guerrak, Estudios de Heráldica Vasca bere liburuan, Zabel deiturari lotzen dizkio arma hauek. Gure iritziz, soilik, ikusten dena palazioarekin erlazionatuz.

Palazio hau 1577an proiektatu zen Jacobe de Ibaseta eta bere emazte Maria de Arriolaren aginduz, eta Domingo de Azpezzo eta Domingo de Oak harriz hornitu behar zuten 1578ko martxorako. Hala ere, geldialdi bat izan zuten lanek 1599ra arte, Juan de Ibarak, Clara de Ibaseta eta Arriolaren senarrak, berriro jarraitzea agindu arte. Azaroaren 30erako Manuel Martínez de Urquíagak bukatu zituen lanak eta Gatikako Juan Ortiz de Olaetako eta Arteagako Francisco Landa de Tolosak neurtu eta

gainbegiratu zituzten. Ebaluaketan fatxadako armarría eta apaindurak ere beren arreta izan zuten.

Isabel de Lobiano eta Ibaseta, lehenengo jabeen oinordekoa, Pedro de Idiaquez eta Arambururekin ezkontzean, Granada de Egako dukeen patrimoniora pasatu zen palazioa. 1675 egin zuten inbentarioan dorretxe gisa jasotzen da, behean zalditeria eta aurrean laranjadia duena.

Monumentu historiko-artistiko izendatu zen 1964ko urtarrilean eta gaur kultur interesdun eraikin gisa dago onartua. Pablo de Churruca eta María Concepción Azlor de Aragón eta Guíllamas, azken nagusiak, Mutrikuko Udalari eman zioten, eta honek onartu 1979ko azaroaren 29an egindako ohiko bilkuran, ezarritako hiru baldintzekin: 1) Hamar urte baino lehen eraberritzea. 2) Aurrealdean plaka bat ezartzea momentu historikoaren berri emanez. 3) Erabilera, soilik, ekintza onuragarri, laguntzarako,..., eta debekatuta inolako ekintza politikotarako. Udalak ezingo du hirugarren pertsona bati eskualdatu, ez osorik, ez zati bat ere, ez eta, erabilera edo gozamenarako eman.

Palazio hau, Isabel Cámara eta Cristina Fontán arkitektoen proiektu eta ardurapean eraberritu zen.

Roke Aldabaldetrekue



Camping

Galdona

JATETXE ETA ERRETEGIA
Galdona Baserria

Tel. 943 60 35 09 MUTRIKU



Maneiro
l e n t z e r i a

barruko arropak
eskulanak
hariak

Erdiko kalea, 27 - 943 60 31 76



URASANDIKO KAROBIA

Mutriku eta Deba ibaiaren ertzean aurkitzen den Urasandiko karobia garbitu berri dute

Iada desagertuta dago Urasandiko karobia, Urasandi baserri historikoko karobia. Inguruko sasi eta zikinkeriak garbitu dituzte, denok goza dezagun altxor historiko honetaz. Deba eta Mutriku bitarteko jatorrizko bidearen ondoan kokatua, Egaña familiak eraikia izan zen XIX. mende amaiera aldera. Velarde Arteaga familiarena den baserri honen azken maizterra izan zen. Jose Mari Egañaren esanetan, labeak 1940an utzi zion lan egiteari.

Baina nolakoa da karobia?

Etengabeko produkzioko labea da, sistema frantsesekoa. Ezponda baten barruan eraikita dago, harlangaitzezko "arri-beltz" arekin. 5'7 metroko altuera eta 4'1 metroko aurre oinarria du. Labeak goiko ahoan diametro bateko zabalera du. Tiro eta deskarga ahoa kañoi bobedan zabaltzen da, turuta-formarekin eta horma zuzenekin, eta 3 metroko sakonera du.

Karegintzaren jatorria aintzinakoa da, eta Euskal Herrian beste lurralde europarretan bezain aintzinakoa dugu. XVII. mende amaieratik labeetan edo karobietan egindako karea asko zabaldu zen, artoaren hedapenarekin batera. XX. mendearen hasiera, Portland erako zementuaren eta ongarri kimikoen merakaturatzeak karearen labe produkzioaren beherakada eta desagerpena ekarri zuen, eta 1950ean guztiz desagertu zen.

Karea kareharri kaltzinatzen denean sortzen da. Karea egiteko harriaren erreketa 900° eta 1000° bitartean egin behar da, kaltzio karbonatoa kare bizi gisa ezagutzen dugun kaltzio oxido bilaka dadin. Produktua oso kaustikoa da eta aintzinean ikuiluetako desinfektatzailerik gisa erabiltzen zen, baita animalien zangoetako zauriak sendatzeko edota lurzoru buztintsuak edo azidoak ongarritzeko ere, betez ere arto ereintzak.

Ongarri moduan erabiltzeak landa lurretako ohizko lugo-
rri sistema beharrezkoa ez izatea eragin zuen.

Kare bizia eta uraren nahasketa "kare itzaldia" izenez
ezagutzen da eta baita kaltzio hidroxido izenez ere. Aintzi-
nean etxeetako fatxadak eta hormak zuritzeko erabiltzen
zen eta, hondarrarekin nahastuta, eraikuntzarako morteroa
egiteko. Baditu beste erabilera batzuk ere, adibidez, zuhai-
tzak onddo izurriteetatik bereiztea edo arrautzak kontserba-
tzea.

Urasandiko karobiak ez du erabilerarik izan 1950 urteaz
geroztik. Egungo eurite, egun eguzkitsu, zein aldi bakoitzar-
en lekuko izan da. Aurtengo uzatailean garbiketa lanak
bukatu dituzte eta dagoeneko denon aukeran dago. Beraz,
goza dezagun!

Karea egiteko prozesua

Eguraldi lehorrarekin egiten zen, normalean udaberri hasie-
ran eta inguruko baserritarren laguntzarekin, hau da, auzo-
lanean.

Kare harria eta erregaia ekarriz hasten zen lana, otea, txilarra
eta egurra bilduta.

Ingurune honetan kareharriarik ez zegoenez, badirudi Sasiola
aldetik ekartzen zela, seguraski idi-gurditan lehorretik, edo

Urazandiko labea 1940an piztu zen azken aldiz.

txaneletan ibaian barrena. Labean sartu aurretik, harria
pusketa txikitik zatzitzen zen, ukabil tamainakoak, kaltzina-
zioa osoa eta bateratua izan zedin.

Labearen karga goiko ahotik egin ohi zen. Lehenbizi, otea
eta txilarra sartzen ziren, sua indartzeko eta honen gainean
egurra, gehienetan, arte-egurra. Ondoren, harri kapa jartzen
zen, hutsune guztiak estal zitezen.

Jarraian, labea pizten zen, labe ahotik edo beheko ahotik.

Harriak kaltzinatzen ziren heinean, labean egur eta harri
gehiago kargatzen zen, eta karea labearen beheko ahotik
ateratzen zen.

Karea egiteko prozesu honek bi egun iraun zezakeen.
Egindako karea labearen ondoan pilatzen zen, hoztu ondo-
ren erabilia izan zedin.

Agurne Elorza Larrañaga





HAIZEA

Gure txikitxuak dagoeneko urte bete. Zorionak poxpolintxo etxeko danon partez, batez ere Iraiaren partez.



IARE

Zorionak Mari Pizti, eta bost mila kilo muxu! Ondo pasa zure urtebetetzean eta pastelak ekarri guztiontzat!



MAITE

Irailaren 29an 7 urte beteko dituen etxeko larrosari Zorionak eta marrubizko muxuak aita, ama eta Jonalen partez. Putxi! Hasiko duzun urte berrian zoriontsu bizi!



PERU

Zorionak etxeko artista abilenari, 6 urte haundi bete dituzulako. Jarraitu holakotxe jatorra izaten eta ez ahaztu ilargiraino maite zaitugula.



BENIGNO

Zorionak atxona !! Zu gabe ze ingo deu? Beñat eta Manex.



JOL

Gure etxeko futbolistak enteratu gabe lau gol sartu ditxu! Zorionak! Nagore, aita eta ama.



EDURNE ETA PATXI

Mila bederatzirehun berrogeita Hemezortzigarrena
Irailaren seigarrenean
Bildu ziren elkarrena
Patxi eta Edurnek ospatzen dute
Urrezko eztei onena
Seme-alabak hiru dira eta
Sei biloben ondorena
Gelditzen diren urteetan goza
Bizimodurik onena.



LEIRE

Abuztuan zortzi urte handi bete zenuenez, zorionak jaso Mutriku aldetik. Matxo bat amona, aitxona, birramona eta etxeko guztion partez!



MAREN

(I) Zorionak nire heroi politari. Bost muxu Jolek.
(II) Etxeko txinparta bihurriari Zorionak! ea bost urterekin aldrebeskeria gutxiago egiten dituzun, kontxo ta errekontxo!



MAITE ETA NARKIS

Zorionak bikote! Elkarrekin egin dituzuen 50 urteak urrez jantzi dituzuelako eta eskerrik asko!
Zuen bitartez sortu eta urte hauetako batzuk zuekin konpartitzeko aukera eskaini diguzuelako. Maitasunez, zuen sendiak.



MARA

Zorionak gure poxpolinari! Irailaren 12an 2 urte bete duzulako, muxu asko denon partez, batez ere aitatxo eta amatxoren partez.



YANI

Zorionak Yani, irailaren 26an 7 urte beteko duzulako. Muxu asko aita, ama eta amonaren partez..

ZER DA? NON DAGO?



Historia eta istorio asko daude ermitei buruz, eta hauen erabilerek ere xede ezberdinak izan dituzte. Dirudienez, otoiitz leku soilik zirenak, meza bertan ematean hartzen zuten ermita izena. Kristautasunak indarra hartu ahala, asko ugaritu ziren gure lurraldean; baina, egoera ekonomikoak behartuta, hemezortzigarren mendearen erditik aurrera desagertzen joan ziren, edo beste zerbait bilakatzen. Santu izena duten

baserriak, adibidez, horren lekuko dira.

Nikolas Santuaren ermita hau 1548. urtean agertzen da artxiboetan, Jabier Basterretxea Txordok dioenez. Oraingo itxura 1946. urtean hartu zuen, eta aurrean duen harrizko arkua Goiko Plazako iturriaren gainetik kendu zen kioskoa egitean. Gaur turismo bulegoa dagoen lokalaren gainean, lehengoaren lekuan, neurri berdinekoa eraiki zen, udal aparejadorearen esanetan.

1947ko irailaren 10ean "Cofradía de San Nicolás de Tolentino" sortu zuten zenbait mutrikuarrek, eta lehen alboan zuen aterpea egitea erabaki. Auzo-lanak, Agustinen komentuarien orma bat konpontzeko sobera gelditu ziren harriek, eta Uribesalgotarrek doan emandako burdinek lagundu zuten horretan. Alboan etxe berriak egitean, aterpea atzeko aldean kokatu, eta teilatu berria egin zen.

argazki zaharrak



ZARAUTZEN 1951KO IRAILAREN 9AN

Francoren sasoian toki gutxitan uzten zuten Euskal Jaiak ospatzen eta inguruko herri baimendu bakarrenetakoa Zarautz zenez, haraxe joaten ziren Mutrikutik neska-mutil kuadrilatxoa. Aurreko egunetan Markinatik baserriko amonaren domeketako erropak ekarri, eta haiexek soinean jantzita, apain apain, Mutrikun autobusa hartu Debaraino, eta han trena Zarautzeraino.

Argazkian,
Maite Astigarraga eta
Consuelo Iñarra.



TXAIRO BIKOTEA KALBAIXO JAJETAN

1960ko hamarkadaren bukaera aldera, Kalbaixoko taberna zaharraren gainean, bertsolariekin batera eskainitako emanaldian.



IÑIGOBELÉN
konde 3 - tfnoa. 943603701

argazki lanak
erretoke digitala
diseinu grafikoa
fotokopiak zuribeltzean/koloretan

euskal preso eta iheslariak etxera



ANSORREGI

Oinetakoak

Erdiko kale, 9 - 943 60 33 42



Irailak 20, zapatua

- **XI. EUSKAL ARTZAIN TXAKURREN LEHIAKETA.** 17:00etan Kalbaixoko zelaietan. Ondoren, Asto probak, bola jokuak eta Baltzola anaiak trikitilariak.

• IRAILAK 21, DOMEKA.

Kalbaixotarren eguna

11:30etan Meza nagusia, hiru auzoetako hildakoen alde. Ondoren, bertsolari gazteak, txingak, kaskara batzea, bola jokoak... Jarraian, Izer eta Lutxurdixo trikitilariekin erromeria.

17:00etan Idi-probak. Ondoren, erromeria.

• MUTRIKUKO MENDI BIZIKLETA

MARATHOIA

9.30etan Goiko plazan hasi eta 14.30etan amaituta AMEIKUTZ mendi bizikleta taldeak antolatuta

• MENDI IRTEERA:

Errazkin-Tutturre-Amezketak ibilaldia
Burumendi mendi elkarteak antolatuta

Irailaren 28era arte

• ESKU LANEN ERAKUSKETA

Astelehenetik zapatua, 18:00-20:00; eta domeketan, 12:00-14:00. Zabel kultur etxeko erakusketa aretoan

Urriak 12

- **MENDI IRTEERA:** Ibilaldia Jaizkibelgo itsaslabarrean zehar.

Burumendi mendi elkarteak antolatuta

Urriak 25, zapatua

- **JAZZ KONTZERTUA** Zabel kultur etxean, arratsaldeko 7etan

Urriak 26, domeka

- **JAZZ KONTZERTUA** Zabel kultur etxean, arratsaldeko 7etan

Urriak 31, barixakua

- **GABA BELTZA**

ODOLA EMATEKO EGUNA

Urriak 10, barixakua

Anbulatorioan, betiko orduan

Antolatzailea: MUTRIKUKO ODOL-EMALEEN ELKARTEA



MUGARIK GABE ZIKLOA

Herri indigenei buruzko dokumentalak Zabel Kultur Etxean Astegunetan, 19:00etan; domekan, 19:30etan

Urriak 14, martitzena

• Dokumentalak:

- Eso viene sucediendo (Mexiko, 2002; 12 min.)
- Inhaladores (Australia, 2005; 15 min.)
- Mi primer contacto (Brasil, 2005; 56 min.)
- Soy defensor de la selva (Ekuador, 2004; 23 min.)

Urriak 15, eguaztena

• Dokumentalak:

- Voces del desierto (Sahara, 2005; 58 min.)
- Guatemala tierra arrasada (Guatemala, 2004; 42 min.)

Urriak 16, eguena

• Dokumentalak:

- Los más difícil es el amor (Norvegia, 2005; 25 min.)
- Sueños binacionales (Mexiko, 2005; 30 min.)
- La cabalgada espiritual (AEB, 2004; 60 min.)

Urriak 19, domeka

• FILMEA:

- El precio del perdón (Senegal, 2001; 87 min.)

MENDI ZIKLOA

SAIO GUZTIAK ZABIEL KULTUR ETXEAN 19:30ETAN.

Urriak 9, eguena

- **PATXI USABIAGA**, "Soledad en Aguas profundas"

Urriak 13, astelehena

- "Cañones y barrancos de Euskal Herria"

Urriak 17, barixakua

- **JOSE RAMÓN AGUIRRE**, "Airean-airean"

Edari biltegia



Tel./faxa: 943603938 - Etxeko: 943603893 - Sakeleko: 609413306 - "Mendi azpi" - 20830 MUTRIKU

Mutrikun ileapaindegi berria!



Pertsonalizatu zure irudia

ANIMATU ZAITEZ!!

Astelenetik-Ostiralerara 10:00-13:30

15:30-20:30

Larunbatak 9:00-14:00

San Agustín, 10 beheka - 943 02 92 86

MUTRIKUKO HAURRESKOLA



**ETOR ZAITEZTE
GU EZAGUTZERA!!**

MATRIKULA KANPAINA Irailaren 15etik 30era

- > Haurreskola Publikoa 0-2 urteko haurrentzat
- > 11 hilabetetan 11 orduz zabalik
- > Hileko kuotak ordaintzeko diru laguntzak (bekak)
- > Plaza kopuru mugatua

Ate irekien eguna: Egunero 10:00etatik 11:30etara:

- > Telefonoa: 943 60 41 19
- > E-maila: mutriku.mutriku@haurreskolak.net
(Goizeko Izarra Ikastolaren barruan gaude)





ospatzeko
prezio
bereziak
ditugu
abendurarte

10.
urteurrena

sukaldeak
armairuak
egongelak
logelak
bainuak
liburutegiak



www.akilape.com



akilape

Mijoa industrialdea z/g - Mutriku - Tf. 943 60 43 34